

LEF BEK

EEN **ROMAN** OVER **ANDERS** ZIJN

Anke Laterveer

**LEF
BEK**

EEN **ROMAN** OVER **ANDERS** ZIJN

**PEPPER
books**

'We are freaks, we are fragile and we all survived'
- Mortified

NUR 300/W091601

© MMXVI Tekst: Anke Laterveer

Vormgever omslag: Mariska Cock

Opmaak binnenwerk: Studio L.E.O.

Auteursfoto: Marc Deurloo

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

Pepper Books is een volwassenen imprint van Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

pepperbooks.nl

Ankelaterveer.nl

1

Die eerste schooldag was mijn moeder meegelopen naar het hek. ‘Luister, Lise,’ zei ze, ‘ik weet dat een eerste schooldag spannend is, maar je bent al zes en ik heb een vergadering, dus ik ga zo. Daar verderop staan meisjes, zie je? Ga daar maar mee spelen. Je weet hoe we gelopen zijn, hè? Eerste links en daarna rechtdoor. Heb je je sleutel mee?’ Ik voelde in mijn zak. Mijn hand sloot zich om de scherpe randen van de sleutel. Ik voelde me groot. En ik voelde me alleen.

Want daar stond ik. Aan de rand van een bomvol schoolplein. Overal speelden kinderen. Ze renden, ze schreeuwden, ze deden dingen met een bal. En midden op het schoolplein zag ik een meisje. Ze sprong over een touw dat werd gedraaid door twee andere meisjes. Ze zongen er een liedje bij. Haar donkere krullen had ze in twee staarten die op en neer bewogen elke keer dat ze sprong. Ze had een roze jas aan, een witte maillot en lakschoentjes. Echte zwarte lakschoentjes. Van die schoentjes waarover ik mijn moeder al maanden aan haar hoofd zeurde, maar die ik mooi niet kreeg. ‘Lakschoentjes?’ riep ze de laatste keer dat ik erom vroeg met een gezicht alsof ik haar vroeg een verse hondendrol voor me te kopen. ‘Misschien moet je

eens tevreden zijn met wat je hebt. Weet je wel hoeveel kinderen helemaal geen schoenen hebben? En niet alleen in Afrika, hoor! Maar ook hier. Armoede is overal en jij wilt nieuwe schoenen. Denk daar maar eens over na!’

Ik keek naar het meisje met haar springtouw en haar mooie kleren en wist zeker dat haar moeder na school met thee en koekjes op haar zou wachten.

De bel ging en het schoolplein stroomde leeg. Alle kinderen renden naar binnen. Ik wist niet waar mijn klas was, dus ik bleef maar staan. Tot het hele schoolplein leeg was. En toen nog een tijdje. Terwijl ik tegen het hek geleund bleef staan, kwam het springtouwmeisje weer naar buiten. Samen met een ander meisje begon ze de emmers en de scheppen uit de zandbak op te ruimen.

Ik deed mijn best om onzichtbaar te worden. Dat deed ik ook altijd als mijn ouders bezoek hadden en heel vaak werkte dat, dus kennelijk was ik daar goed in. Nu werkte het niet. Het springtouwmeisje liep op me af. Het andere meisje bleef spullen verzamelen in de zandbak.

‘Hoi!’ zei het meisje.

‘Hoi,’ zei ik zachtjes.

‘Ben jij nieuw?’

‘Ja.’

‘Ik ben Saar. En dat is Maaïke.’ Het andere meisje hief een schep bij wijze van groet. ‘Wie ben jij?’

‘Ik ben Lise.’

‘Hoi Lisa.’

‘Lise. Met een e. Hoi.’

‘Moet jij niet naar je klas?’

‘Jawel.’

‘Waarom ga je niet dan?’

‘Gewoon.’

‘O.’

‘...’

‘Heb je ruzie met iemand?’

‘Nee...’

‘Ben je eruit gestuurd?’

‘Nee.’

‘Waarom ga je dan niet naar je klas?’

‘...’

Steeds harder duwde ik mezelf tegen het hek. Mijn billen pasten net tussen de spijlen. Als ik nou heel hard zou duwen, dan floepte ik er misschien zo tussendoor en kon ik hard wegrennen. Naar het park of zo. Dat was vlakbij. Dan zou ik daar overleven met water dat op bladeren gevallen was en met bloemen en planten. Sommige bloemen kun je eten. Misschien zou het koud zijn met slapen, want het was al herfst, maar als ik in een boom klom, zou dat wel meevalen. Ik zou gewoon een parkmeisje worden en helemaal nooit meer naar die stomme school hoeven.

‘Welke klas zit je eigenlijk?’ vroeg Saar.

‘Groep 3,’ zei ik.

‘Ik ook! Kom mee. Maaïke maakt het wel af hier.’

En zo werd ik geen parkmeisje, maar Saars vriendin.

Ik wist al dat ik Saar wilde zijn vanaf het eerste moment dat ik haar zag. En toen wist ik nog niet eens dat we bij elkaar in de klas zouden komen en vriendinnen zouden worden. Saar zat daar al twee jaar op school, maar ik niet, want ik had eerst ergens anders gewoond. Daar kan ik heel veel over zeggen, maar dat zou ik dan verzinnen, want ik weet er eigenlijk niets meer van. Van Saar wel.

Saar is een van de gewoonste meisjes die ik ken. En dat vind ik zo leuk aan haar. Ze is best wel slim, maar niet zo slim als Sabir. Aan Sabir kun je ook zien dat hij slim is, want hij heeft een bril en van die heel hoge broeken. En Saar is ook best wel mooi, met haar donkere krullen, maar niet zo mooi als Maaïke. Die heeft rode krullen en ik hoorde juf een keer zeggen dat Maaïke een ‘heel schattig snoetje’ heeft. Daarom mocht ze in de reclame van de Popples op televisie. Wij hebben geen tv, maar toen ik laatst met Maaïke mee naar huis ging, liet ze me de reclame op video zien. Haar moeder had het opgenomen. Daarna wilde ze met de Popples spelen, want daar heeft ze er heel veel van. Die kreeg ze als bedankje voor de reclame. Eigenlijk hebben we best veel bijzondere kinderen in de klas, zoals Karlijn. Haar moeder is dood. Dat gebeurt niet zo vaak, dus dan ben je wel speciaal. En ik natuurlijk. Met mijn rare ouders en mijn stomme haar dat mijn moeder altijd zelf knipt omdat een kapper ‘zonde’ is. Saar heeft al die dingen niet. Die is heel gewoon. Ik wilde soms echt dat ik meer als Saar was.

Het is woensdagmiddag. We zitten op Saars zolder. Eigenlijk spelen we altijd bij haar, want daar is het leuker. Saars moeder werkt niet en als we uit school komen, zit ze altijd klaar met thee en koekjes. Ik kom inmiddels zo vaak bij Saar thuis dat ik soms per ongeluk ‘mama’ tegen Saars moeder zeg en dan moet ze lachen en geeft ze me nog een koekje. Wij hebben thuis nooit koekjes, want daar word je dik van. Niet dat Saar dik is, maar misschien komt dat nog. Mijn moeder zegt van wel.

Saar heeft heel veel Barbies. En een badkamer met een bad en dus die zolder. Dat is de speelzolder waar alle Barbies staan, en knutsel-spullen en Playmobil en een grote verkleedkist. Allemaal van Saar en haar zus. En vanmiddag hebben wij de zolder voor onszelf alleen.

‘Kijk, ik was een prinses en jij was een onderdaan,’ zegt Saar. Ze

draagt een roze jurk en een gouden kroontje.

‘Oké, jij was de prinses, maar dan was ik de minister,’ zeg ik. ‘En de minister beslist altijd wat er gebeurt in een land.’

‘Nietes,’ zegt Saar.

‘Wel,’ zeg ik, ‘zelf op het nieuws gezien bij opa.’

‘Je lijkt niet eens op een minister. Je hebt niet eens een pak aan of een snor!’

Dat is waar. Ik heb geen pak aan. Ik heb een oude jurk van Saars moeder aan. Een groene met bloemen. En hoge hakken. Ze zijn donkerblauw en veel te groot, maar als ik ermee slof, merk je daar bijna niks van. En ik heb een hoed. Een heel grote hoed met ook allemaal bloemen erop.

‘Welles. Vrouwen kunnen ook heus wel minister zijn.’

‘Hahaha, tuurlijk niet. Die worden gewoon prinses of koningin. Of moeder.’

‘Wel, want als ik later groot ben dan word ik minister.’

We praten allebei steeds harder en ik vind het allang niet meer leuk om met Saar te spelen. Zij wil altijd prinses of moeder zijn en nooit eens wat anders. En hoezo zie ik er niet uit als een minister? Als iets niet lijkt op wat het is, dan heb je gewoon niet genoeg je fantasie gebruikt, zegt mijn oma altijd. Ik word later gewoon minister. Of schrijver. Dat kan ook. In elk geval iets belangrijks. Waarmee ik ertoe doe.

‘Als jij niet gewoon onderdaan wil zijn, dan vind ik het niet meer leuk,’ zegt Saar. ‘Want we doen prinses en onderdaantje. Dat heb ik gezegd.’

‘Waarom kunnen we niet doen wat ik wil dan?’ vraag ik.

‘Als jij wil doen wat jij wil, dan moet je maar in je eigen huis gaan spelen, dan vraag ik Maaïke wel.’

‘Oké, ik ben al onderdaan. Maar ik ben wel een onderdaan die

later minister wordt. Dat wisten we nu alleen nog niet.'

'Ja, nu heb ik geen zin meer. Wil je snoep? Ik ga snoep vragen aan mijn moeder.'

Maar we mogen geen snoep meer, want we gaan eten. Saars vader is net thuisgekomen. Hij kan soms opeens heel boos doen en dan schrik ik altijd, maar meestal maakt hij gewoon een grapje.

Saars moeder schept eten op. Het is macaroni met kaas en ketchup, mijn lievelings.

Haar ouders praten over de dag. Haar vader is timmerman en werkt nu aan een nieuw restaurant. Daar timmert hij allemaal dingen, zoals de bar. Saars moeder was op de markt en kwam daar een tante tegen. Saars zus had een acht voor topo. Saar zegt dat Maaike een nieuwe Popple mee naar school had.

Dat vertellen ze allemaal aan elkaar. Ik vertel niks, maar ik kijk om me heen en stel me voor de zoveelste keer voor hoe het zou zijn om echt familie van Saar te zijn. Als dit huis mijn huis was. Het is al bijna zo.

En dan, op een dag, zegt mijn moeder opeens 'nee' als ik zeg dat ik naar Saar ga.

'Wat?' vraag ik verbaasd.

'Nee,' zegt ze nog een keer van achter haar krant. Alsof ik een vraag stelde. Waarop een antwoord moest. Wat niet zo is. Ik zei alleen iets.

'Nee, ik wil niet dat je naar Saar gaat, want je bent daar veel te vaak en ik denk dat Saars ouders ook weleens een dagje gewoon met hun eigen kinderen willen zijn.'

'Ik ben anders altijd welkom, hoor. Dat zei haar moeder zelf.'

Mijn moeder laat haar krant zakken en kijkt me aan. 'Ik wil het niet, Lise. En daarmee uit.'

De krant gaat weer omhoog. Ze leest verder.

Ik sta stil en kijk om me heen. Behalve mijn moeder en de kat is er niemand in de kamer. Ik zet een stap naar de deur. Wat als ik toch zou gaan? Mag ik dan misschien nooit meer terugkomen? Dan moet ik wel bij Saar wonen.

Maar opeens twijfel ik: wat als Saars moeder mijn moeder nou gebeld heeft om te zeggen dat ze niet meer wil dat ik langskom? Dat kan natuurlijk ook.

Ik besluit, dan en daar, om gewoon te blijven staan. Als ik hier lang genoeg blijf staan, zonder te bewegen, dan valt het haar vanzelf op dat ze iets heel raars gezegd heeft. Dat ze me echt niet zomaar kan verbieden naar mijn vriendin te gaan. Over een paar minuten zal ze opkijken van haar krant en beseffen dat ze iets verkeerd gedaan heeft. Ze zal sorry zeggen en daarna dat ik toch naar Saar mag. Wacht maar. Ik probeer zo weinig mogelijk adem te halen. Niets aan mij beweegt. Alleen mijn ogen schieten af en toe van mama naar de kat. En dan baal ik, want dat is niet echt stokstijf stilstaan en dan telt het niet en moet ik weer opnieuw beginnen. Bovendien mag ik dan voor straf ook een minuut niet knippen.

Ik sta stil. Mijn moeder leest de krant. Af en toe maakt ze geërgerde of verbaasde geluidjes bij dingen die ze leest. De kat likt zichzelf schoon. Als ik heel stil ben, en dat ben ik, kan ik het raspen van zijn tong over zijn vacht horen. Het ritselen van de krant. De geluidjes van mijn moeder. Zelf maak ik geen enkel geluid. Zelfs ademen doe ik doodstil. Ik sta daar en ik sta daar. Oneindig. Ik weet ook niet hoelang precies, want de klok hangt achter me en als ik daarop kijk, dan ben ik af. Ik tel de minuten. In mijn hoofd. Elke minuut heeft zestig seconden. Je mag niet te snel, anders klopt het niet. Het moet met een soort ritme, een-en-twin-tig, twee-en-twin-tig, drie-en-twin-tig. Ik heb al zeker een keer of acht tot zestig geteld, denk ik, als mijn moeder opstaat. Nu komt het! Nu gaat ze zeggen dat

het haar spijt en dat ik natuurlijk gewoon weg mag. Ze vouwt de krant op. Heel langzaam. Ze legt hem op de stapel naast haar stoel. Ze loopt naar me toe. Ik beweeg niet. Ik knipper niet. Ik adem niet eens. Ze loopt op me af. Ik sta stijver dan stijf. Ze loopt langs me heen. Naar de keuken. Ik hoor haar rommelen met de fluitketel en begin te huilen.

Het allerstomste van de hele wereld vind ik wanneer ik heel erg mijn best heb gedaan voor iets en niemand ziet het. Zoals vandaag. Na mijn huilbui van gisteren heb ik besloten een beter kind te zijn. Een nieuwe Lise. Een betere Lise. Dus ben ik vanochtend heel vroeg opgestaan. Het is zaterdag, dus dat kan prima, want mijn ouders en mijn broertje slapen altijd uit. Zachtjes ben ik naar beneden geslopen en begonnen met het dekken van de tafel. En niet zomaar. Ik pakte het tafelkleed dat we alleen op verjaardagen en met Pasen gebruiken. Borden, bestek en de mooie servetten. Wijnglazen voor de melk en in alle eierdopjes een bloemetje dat ik in de tuin geplukt heb. Ik heb al het beleg dat ik kon vinden in een gezellig kringetje op tafel gezet en alle broodjes in een mandje gedaan. Het ziet er echt heel erg mooi uit. Ik ben tevreden. Als ze dit zien, zullen ze meteen doorhebben wat voor een geweldig kind ik eigenlijk ben. In dankbaarheid zullen ze familie bellen om op te scheppen en uiteindelijk natuurlijk ook Saars moeder. Maar dan gebeurt Het Erge...

Mijn vader is wakker. Ik hoor het aan het doortrekken van de wc boven en aan zijn voetstappen op de trap. Hij komt naar beneden. Ik duw het bloemetje dat ik in mijn haar gestopt heb iets beter achter mijn oor en ga trots naast de tafel staan. Mijn vader loopt de woonkamer voorbij naar de keuken en roept door de deur: 'Lise? Ben jij in de kamer? Dek jij de tafel vast? Dan komen we zo.'

En daarmee maakt hij alles stuk. Want ik had de tafel dus al

gedekt. Ik had het al gedaan. En hij heeft het niet gezien. Ik geef geen antwoord. Ik wil alweer huilen. Als ik nu de tafel zo laat en mijn ouders komen beneden, dan zullen ze denken dat ik dit zo gedaan heb omdat mijn vader het gevraagd heeft, niet omdat ik zelf zo leuk en lief ben. En dan is het dus niks waard.

Boos begin ik de tafel af te ruimen. De wijnglazen terug in de kast, het kleed weg en vooral die stomme bloemetjes. Ik ruk de blaadjes ervanaf en ik verfrommel wat ik overhoud. Ik trek ook het bloemetje uit mijn haar. Ik doe het zo hard dat er een paar lange haren meekomen. Net goed. Straf. Omdat ik zo stom was te denken dat ik iets leuks kon doen. Iets liefs. Iets wat mij bijzonder zou maken. Zó bijzonder dat ik weer naar Saars huis zou mogen.

Het is dinsdag en Saar en ik lopen rondjes op het schoolplein. Om ons heen spelen meisjes paardje en zijn de jongens in de weer met een skelter, maar Saar en ik doen niet mee. Wij zijn niet zo kinderachtig. We bespreken hoe ik weer naar Saars huis kan komen. Ik ben er nu al vijf dagen niet geweest en zo kan het niet langer. Dat vinden we allebei.

‘Lies, zal ik vragen of mijn moeder jouw moeder even belt om te zeggen dat het mag?’ vraagt Saar.

‘Dat heeft geen zin,’ zucht ik. ‘Dan zegt ze ja, maar mag het alsnog niet.’

‘Ja maar, wat dan?’

‘Zullen we een noodgeval verzinnen? Of ik kan in hongerstaking gaan?’

‘Wat is dat nou weer?’

‘Dat is als je stopt met eten omdat je ergens boos over bent. Opa zei laatst dat hij dat zou doen als hij nog een keer rode kool moest eten. En als jij dan ook in hongerstaking gaat, dan bellen we de krant en

die schrijft er dan over en dan komt er een actie en dan gaan er allemaal mensen langs de deuren om handtekeningen te verzamelen en die geven ze dan aan mijn ouders, met de mensen van het *Journal* erbij en dan kunnen mijn ouders er echt niet meer onderuit!’ roep ik enthousiast.

Saar zucht. ‘Jij zegt altijd van die rare dingen,’ zegt ze.

Daarna zwijgt ze. Ik ook. Zonder iets te zeggen lopen we nog een paar rondjes. Dat is fijn. Plannen maken doe ik het best in stilte. Zoals dat handtekeningenplan. Het is echt een heel goed plan. Ik weet dat zulke dingen werken, want mijn ouders hadden het daar laatst over. Dat was tegen kanker. Ik heb er opeens helemaal zin in. Eindelijk de aandacht die ik verdien. Nu zal de roem niet lang meer uitblijven.

‘En wat als ik nou gewoon na school met je meega zonder het te zeggen? Mijn ouders zijn toch niet eens thuis,’ zeg ik opeens.

Saar kijkt me aan. ‘Maar dat is liegen,’ zegt ze.

‘Nood breekt wet,’ zeg ik grimmig.

Ze knikt. We doen het.

Het werkt.